

Biuletyn Klimatyczny

W tym numerze:

Od redaktora:	1
Sprawa polska a Pokojowa Nagroda Nobla	2
Czy zdążymy uratować klimat ? Konferencja na Bali decydująca.	3
Ważne wystąpienie prezydenta Polski	4
Nowi członkowie a polityka klimatyczna UE	5
Współpraca Koalicji Klimatycznej	6
Stanowisko polskich organizacji pozarządowych w sprawie projektu dokumentu ·	
Polityka energetyczna Polski do 2030 roku i tryby prac nad w/w projektem	7
Czas na Las- nowe przedsięwzięcie Aeris Futuro	9

Od redaktora:

Oddajemy do rąk państwa kolejne numery Biuletynu Klimatycznego, które ukazują się z opóźnieniem, za co serdecznie przepraszamy. Opóźnienie to wynikało z faktu braku środków do wydawania Biuletynu w połowie roku 2007. Obecnie posiadamy już środki na wydawanie biuletynu do końca 2009 roku, tak, więc mamy nadzieję, że będzie się on ukazywał regularnie, co kwartał. Jak zwykle w kolejnych numerach staramy się na bieżąco opisywać i komentować zdarzenia związane ze sprawami ochrony klimatu na świecie i w Polsce. Tym razem rozpoczynamy od informacji nt. Nagrody Pokojowej dla członków IPPC. Następnie odnosimy się do procesu przygotowawczego do Konferencji Stron Konwencji Klimatycznej na Bali, informujemy o wystąpieniu Prezydenta R.P. na forum ONZ, a także o zakończonym projekcie dotyczącym budowania zrozumienia potrzeb w zakresie negocjacji post-Kioto w nowych krajach członkowskich UE. Prezentujemy nową inicjatywę Koalicji Klimatycznej związaną z następnym spotkaniem stron Konwencji Klimatycznej, które ma odbyć się w Polsce w 2008 r., a także przekazujemy stanowisko kilku organizacji pozarządowych w sprawie projektu Polityki Energetycznej do roku 2030. Kończymy informacją o działaniach jednego z członków Koalicji tj. Fundacji Aeris Futuro.

Życzymy przyjemnej lektury,
Redakcja

Sprawa polska a Pokojowa Nagroda Nobla dla Międzyrządowego Panelu do spraw Zmian Klimatycznych IPCC i Al. Gore'a.

Tegorocznymi laureatami Pokojowej Nagrody Nobla zostali Al Gore, były wiceprezydent USA, oraz Międzyrządowy Panel Narodów Zjednoczonych ds. Zmian Klimatycznych IPCC.

Foto 1. Przewodniczący IPCC R.K. Pachauri
(Źródło: www.ipcc.org)

O pierwszym laureacie napisano sporo, słyszeliśmy o oscarowym filmie „Niewygodna prawda” i koncertach Live Earth. Drugi laureat tegorocznej nagrody - Międzyrządowy Zespół do Spraw Zmian Klimatu (ang. Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC) pozostał w cieniu. To dość niepokojące, choćby z uwagi na fakt, że w pracach IPCC bierze udział 2 Polaków, **prof. Piotr Tryjanowski** i **prof. Zbigniew Kundzewicz**. Tak, więc współ laureatami tegorocznej nagrody są nasi rodacy. IPCC to międzynarodowa organizacja naukowa, badająca stan wiedzy dotyczącej zmian klimatu i sposób jej przekazywania władzom różnych krajów i osobom lub instytucjom zainteresowanym tematyką. Analizy IPCC stanowią podstawę do negocjacji międzynarodowych porozumień klimatycznych, m.in. Ramowej Konwencji ONZ w sprawie Zmian Klimatu

i Protokołu z Kioto. Panel powstał w 1998 r. przy ONZ, obecnie skupia ponad 2,5 tys. naukowców ze 130 krajów. W marcu 2007 IPCC opublikował trzyczęściowy raport, w którym obarczył ludzkość i działalność człowieka odpowiedzialnością za zmieniający się klimat a w konsekwencji powodzie, fale upałów i topniejące lody Arktyki. Tegoroczny raport ocenił prawdopodobieństwo odpowiedzialności człowieka za pogłębiający się proces globalnego ocieplenia aż na 90 procent, czyli wskaźnik bliski jedności. Poprzedni raport IPCC z 2001 r. oceniał owe prawdopodobieństwo na 66 procent. Wnioski nasuwają się same. Globalne ocieplenie jest faktem zaś naukowcy są pewni naszego udziału w tym procesie.

Dlaczego Polska powinna się tym przejmować? Przecież leżymy na północy Europy i większość z nas nie miałaby nic przeciwko temu aby lata nad Bałtykiem były podobne do tych na Bałkanach. Problem jest nieco głębszy – ocieplenie nie oznacza tylko 2 kreskę więcej na termometrze – oznacza susze na Podlasiu i w Małopolsce, a zaraz po nich powodzie i podtopienia, plagi szkodników podobnych do tych, które niszczą kasztanowce, sztormowe wiatry zimą (vide pierwszy „niemiecko-polski” huragan Cyryl w styczniu 2007) oraz brak śniegu w górach. Czy sądzicie, że pragmatyczni górale inwestowaliby w armatki śnieżne gdyby był nadmiar śniegu? Stopniowe podnoszenie się poziomu Bałtyku i zagrożenie erozją brzegu dopełnia tylko ten mało optymistyczny obraz przyszłości. Nie mamy żadnej narodowej strategii przeciwdziałania zagrożeniom tego typu. A przecież Polska ma dwukrotnie bardziej energochłonną gospodarkę niż kraje zachodnie i czerpie 95 procent energii z paliw kopalnych. Właściwie pod tym względem jesteśmy podobni do Chin – największego obecnie emitora CO₂ na świecie. W sprawie efektywności energetycznej produkcji i wykorzystania energii jesteśmy w na ostatnich miejscach w Europie. Z drugiej strony były minister środowiska utrzymuje, że jesteśmy liderem światowym w zakresie ochrony klimatu. Dlatego też zaproponował organizację szczytu klimatycznego Narodów Zjednoczonych w Polsce w grudniu 2008 roku.

Czy Polska będzie miała, za 12 miesięcy, coś ciekawego do zaproponowania Narodom Zjednoczonym jako gospodarz Szczytu? Czy zwiększy wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, biomasy, wiatru, ziemi i słońca, czy tylko do znudzenia będzie powtarzać marzenia kilkunastu osób o elektrowni jądrowej, jako remedium na zmieniający się klimat? Czy zniesie przywileje fiskalne dla nabywców samochodów typu SUV i wprowadzi ulgi dla aut hybrydowych i elektrycznych? Czy wprowadzi innowacyjny system „białych certyfikatów” wspomagający inwestycje w energooszczędność? Czy będzie wypełniać postanowienia „pakietu energetycznego” Unii Europejskiej, czy raczej udawać, że ich nie było? Czy będzie rozwijać rozproszoną energetykę opartą na biogazie rolniczym i w ten sposób rekompensować rosnące ceny nośników energii oraz poprawiać upragnione bezpieczeństwo energetyczne?

Wojciech Stępniewski, WWF

Zmiany klimatu są największym wyzwaniem, przed którym stoi ludzkość, jednocześnie mamy coraz mniej czasu, by zapobiec globalnej katastrofie. W czasie najbliższej sesji negocjacji klimatycznych ONZ będzie decydowała się przyszłość Protokołu z Kioto – jedynego światowego mechanizmu, który może skutecznie powstrzymać niebezpieczne zmiany klimatu. Organizacje pozarządowe przedstawiają listę oczekiwań wobec tego spotkania.

W grudniu tego roku na Bali odbędzie się konferencja stron Konwencji Klimatycznej i Protokołu z Kioto (COP13/MOP2). Najważniejszym punktem w porządku obrad będzie ustalenie zasad i zakresu dwuletniego procesu negocjacyjnego, który ma doprowadzić do przyjęcia w 2009 r. międzynarodowego porozumienia zastępującego Protokół z Kioto. Negocjacje rozpoczynające się na Bali powinny być przełomem w dotychczasowej debacie i muszą zakończyć się przyjęciem dokumentu, stanowiącego podstawę dla przyszłych zobowiązań. Bez uzgodnienia tzw. Mandatu Balijskiego świat ryzykuje, że nie zdąży porozumieć się na czas, tak by nowe porozumienie weszło w życie przed końcem pierwszej fazy Protokołu z Kioto w 2012 roku. Fiasko grudniowej konferencji oznaczać może dalszy gwałtowny wzrost emisji i bezpowrotne utracenie szans na uratowanie ludzkości od katastrofy.

Organizacje ekologiczne przygotowały swoją listę oczekiwań wobec Mandatu Balijskiego. Jest to przepis na wzmocniony Protokół z Kioto oraz kalendarz prac nad nim. Podstawowym założeniem Mandatu powinno być utrzymanie wzrostu średniej globalnej temperatury poniżej 2 st C, co jest zdaniem naukowców niezbędnym, aby zapobiec najczarniejszym scenariuszom. Do realizacji tego celu potrzebne są następujące warunki:

- Światowe emisje dwutlenku węgla muszą do 2015 roku osiągnąć poziom kulminacyjny, a następnie zacząć spadać,
- Kraje rozwinięte muszą zmniejszyć swoje emisje gazów cieplarnianych, co najmniej o 30% do 2020 roku i 80% do roku 2050,
- Do Protokołu z Kioto muszą zostać włączone nowe państwa:
  - Nowo uprzemysłowione kraje o wysokim dochodzie takie jak Meksyk, Południowa Korea, Singapur i Arabia Saudyjska powinny zobowiązać się, że po 2012 roku zaczną

zmniejszać swoje emisje, aby wspólnie z innymi krajami zmniejszyć emisje o 30% do 2020,

- Kraje rozwinięte powinny zachęcać kraje szybko rozwijające się (takie jak Chiny, Brazylia, Indie czy RPA), by przystąpiły do systemu handlu emisjami lub podjęły inne zobowiązania mające na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych (np. w sektorze energetycznym),
- Powinien powstać Fundusz na rzecz Rozwoju Czystych Technologii finansowany przez kraje rozwinięte i wspierający kraje rozwijające się w przechodzeniu na czyste technologie w zakresie energii odnawialnej i efektywności energetycznej,
- Należy wprowadzić Mechanizm Ograniczania Wycinania Lasów, który zapewniłby fundusze potrzebne na zdecydowane ograniczenie wycinki lasów w ciągu najbliższych 15 lat. Jednak ograniczenie wycinania lasów musi być traktowane jako działanie dodatkowe. Głównym celem musi pozostać zmniejszanie emisji w przemyśle,
- Musi powstać plan działań adaptacyjnych przystosowujących do zmian klimatu wraz z funduszem przeznaczonym na ten cel.

Powyższy pakiet powinien zostać przyjęty najpóźniej do 2009 roku.

Na XIII Konferencji Stron Konwencji Klimatycznej i Protokołu z Kioto (COP/MOP) w grudniu br. przywódcy świata muszą zobowiązać się do zdecydowanego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i przyjąć Mandat Balijski. Rządy nie mogą marnować następnych dziesięciu lat, grając na zwłokę – muszą działać teraz. W osiągnięciu końcowego sukcesu szczególnie mocno powinien się zaangażować rząd Polski. Jako gospodarz przyszłorocznej konferencji klimatycznej ONZ mamy szczególne zobowiązanie i odpowiedzialność, aby następny przystanek w negocjacjach – Poznań – zakończył się sukcesem, a świat zbliżył się do przyjęcia globalnego porozumienia w 2009 roku.

Magda Zowsik,
Greenpeace Polska

W dniu 24 września br. w Nowym Jorku w trakcie Sesji Ogólnej ONZ odbyła się debata poświęcona konieczności wzmocnienia działań na rzecz ochrony klimatu. W trakcie tej sesji, zatytułowanej: *Przyszłość w naszych rękach: wezwanie do przywództwa w obliczu zmian klimatycznych* odbyły się cztery równoległe debaty poświęcone różnym aspektom polityki klimatycznej: przystosowywaniu się do zmian klimatu (adaptacji), ograniczaniu emisji, rozwojowi technologicznemu oraz finansowaniu działań adaptacyjnych i zmniejszających emisję. W ich trakcie zabrało głos około 150 przywódców różnych krajów świata.

Prezydent Lech Kaczyński przemawiał w trakcie sesji poświęconej ograniczaniu emisji gazów szklarniowych. W trwającym niemal dziesięć minut wystąpieniu prezydent Polski przedstawił następujące tezy:

- ochrona klimatu to jedno z globalnych wyzwań ludzkości, z którym zmierzyć musi się cała społeczność międzynarodowa, dlatego dobrze się stało, że Sekretarz Generalny ONZ uznał za celowe poświęcić temu tematu sesję generalną;
- Protokół z Kioto był niezbędnym uzupełnieniem Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmiany Klimatu bowiem Konwencja okazała się niewystarczającym instrumentem zapobiegania globalnemu ociepleniu;
- niezależnie od przyczyn ich powstawania globalne zmiany klimatu następują, a ich skutki, choć z różnym natężeniem, są niebezpieczne dla wszystkich państwa świata;
- dyskutując nad zagadnieniem zmian klimatu należy zdać sobie sprawę z istotnej sprzeczności, która istnieje pomiędzy szybkim rozwojem krajów rozwijających się (m.in. Chin, Indii, Brazylii), co jest zjawiskiem ze wszechmiar pozytywnym i pożądanym, a wzrastającą emisją gazów szklarniowych powodowaną przez ten rozwój, co jest zjawiskiem negatywnym. Trzeba i można tę sprzeczność rozwiązać;
- trzy instrumenty rozwiązywania tej sprzeczności już istnieją, są to: handel emisjami, mechanizm czystego rozwoju i wspólne wdrażanie działań (*joint implementation*). Instrumenty te będą skuteczne jeśli będą stosowane na szerszą niż do tej pory skalę. Niemniej kluczowym instrumentem zapobiegania

zmianom klimatu powinien być postęp technologiczny i solidarność krajów rozwiniętych w dzieleniu się technologiami z krajami rozwijającymi się, których nie stać na samodzielne wdrażanie najlepszych rozwiązań technologicznych;

- ochroną klimatu powinny zajmować się przede wszystkim kraje rozwinięte. Dlatego Unia Europejska podjęła decyzję o wyznaczeniu limitów emisji i zwiększeniu udziału odnawialnych źródeł energii w produkcji energii w UE do 2020 roku. Najważniejsze jest to, że przyjęto **wiążące limity**, a nie jedynie wskaźnikowe priorytety, mimo że ich realizacja nie będzie łatwa dla niektórych krajów członkowskich. Przyjęcie takich zobowiązań może i powinno być uznane za sukces krajów rozwiniętych, ale Unia Europejska, podobnie jak inne kraje rozwinięte nie może zapominać, że musi wspierać kraje rozwijające się tak, aby również one mogły stawiać sobie i osiągać tak ambitne cele;
- doświadczenia Polski wskazują, że możliwy jest szybki rozwój gospodarczy, przy jednoczesnym ograniczaniu emisji. W ostatnich dwóch dekadach emisja gazów szklarniowych zmniejszyła się w Polsce o około 32%, a PKB *per capita* wzrosło o ponad 60%. Ważnym elementem ochrony klimatu są w Polsce lasy, które rocznie pochłaniają około 40 mln ton CO₂. To wskazuje, że nawet kraje niewielkie i niezbyt bogate mogą działać skutecznie na rzecz ochrony klimatu;
- w debacie nad rozwiązaniami technologicznymi wspierającymi ochronę klimatu niezbędne jest znalezienie wspólnego punktu widzenia w odniesieniu do rozwoju energetyki jądrowej, która może być wykorzystana dla zmniejszenia zagrożenia. Część państw wspiera rozwój tej technologii, inne sprzeciwiają się jej. Konieczna jest debata nad jej rolą w ochronie klimatu, a także zapewnienie, że wdrażane technologie będą bezpieczne.

Po zakończeniu debaty odbył się lunch dla jej uczestników, którego gospodarzami byli: prezydenci Indonezji i Polski, premier Danii oraz minister środowiska Kenii. Lech Kaczyński, jako jeden z gospodarzy zabrał głos wzywając jeszcze raz do międzynarodowej współpracy i solidarności w działaniach na rzecz ochrony klimatu. Najważniejszymi przesłaniami tego wystąpienia, obok wskazania na potrzebę solidarności w działaniu była deklaracja, że chociaż współpraca na rzecz ochro-

ny klimatu jest kosztowna, to Polska gotowa jest ponosić koszty tej solidarności oraz stwierdzić, że rozwiązanie problemu jest zagadnieniem wymagającym aktywności różnych grup społecznych, a nie tylko przemysłu i polityków.

Podsumowując należy stwierdzić, że wystąpienie prezydenta Polski w Nowym Jorku było wydarzeniem ważnym. Ważnym ze względu na treść wypowiedzi Lecha Kaczyńskiego, który potwierdził, że w rozumieniu polskich polityków zobowiązania Unii Europejskiej w odniesieniu do poziomu redukcji emisji gazów szklarniowych oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii są wiążące, także dla naszego kraju. Ważnym również, dlatego, że Polska głosem swojego prezydenta stwierdziła, że działania ochronne wymagają aktywności społecznej i zobowiązała się do solidarności finansowej w działaniach na rzecz ochrony klimatu. Jest to szczególnie istotne wobec organizacji przez nasz kraj Konferencji Stron UNFCCC i Protokołu z Kioto

oraz konieczności wsparcia udziału w tym wydaniu uczestników z organizacji pozarządowych z krajów rozwijających się. Cieszy nas również wskazanie przez prezydenta istniejących kontrowersji dotyczących rozwoju energetyki jądrowej i jej niedostatków, opinię taką podziela większość pozarządowych organizacji ekologicznych. Wystąpienie prezydenta Lecha Kaczyńskiego na sesji ONZ odnotowujemy z radością, również, dlatego, że od 1989 roku, nigdy jeszcze polityk polski tak wysokiej rangi nie zabrał głosu na temat potrzeby działań na rzecz ochrony klimatu. Wierzymy, że zaangażowanie prezydenta w tę tematykę będzie miało charakter trwały i będzie wiązać się ze zwiększoną aktywnością w tej dziedzinie również na scenie krajowej.

Zbigniew M. Karaczun
Polski Klub Ekologiczny

Nowi członkowie a polityka klimatyczna UE

W dniach 15-17 października 2007 r. odbyła się konferencja p.t. „Przyszła polityka klimatyczna UE – wyzwania i szanse dla nowych krajów członkowskich i krajów kandydujących”. Konferencja była ostatnim etapem, a jednocześnie podsumowaniem dwuletniego projektu, którego najważniejszym celem było pobudzenie w nowych krajach UE i krajach kandydujących publicznej dyskusji na temat przyszłej polityki klimatycznej UE w kontekście toczącej się międzynarodowej debaty nt. zobowiązań post-Kioto. Projekt miał też za zadanie pomóc w określeniu konsekwencji przyszłej polityki klimatycznej UE dla nowych członków i krajów kandydujących

Projekt był realizowany na zlecenie Komisji Europejskiej, Dyrektoriatu Środowisko przez konsorcjum, którego liderem była firma Ecologic z Niemiec. Oprócz niej w realizowanie tego przedsięwzięcia zaangażowani byli:

- **Instytut na rzecz Ekorozwoju z Warszawy,**
- **Institute for Environmental Studies (IVM) przy Wolnym Uniwersytecie w Amsterdamie,**
- **Foundation for International Environmental Law and Development (FIELD) z Londynu,**
- **German Institute for Economic Research (DIW) z Berlina,**
- **Sieć niezależnych ekspertów.**

W ramach projektu odbyły się: konferencja otwierająca w Warszawie, warsztaty regionalne

i spotkania dotyczące postępów w międzynarodowych negocjacjach w Rydze, Sofii, Ljublanie i Pradze oraz konferencja końcowa w Budapeszcie. Łącznie uczestniczyło w nich ok. 450 osób (przedstawiciele administracji, pozarządowych organizacji, biznesu, nauki i), przede wszystkim z nowych krajów członkowskich i krajów kandydujących.

Podsumowując dorobek wszystkich tych spotkań można sformułować następujące konkluzje:

- Zachodzące zmiany klimatyczne stanowią poważane globalne zagrożenie, a koszty wynikające z braku działań zapobiegawczych (lub zbyt dużej zwłoki w ich podejmowaniu) będą znacznie przewyższać koszty podjęcia koniecznych działań.
- Niezbędna jest wspólna – choć zróżnicowana w obowiązkach i odpowiadająca specyfice poszczególnych państw – polityka klimatyczna UE.
- Nowe kraje UE za wyjątkiem Słowenii nie będą miały żadnych trudności w spełnieniu wymagań Protokołu z Kioto.
- Nowe kraje potwierdzają, że są gotowe do dalszego ograniczenia do roku 2020 emisji gazów cieplarnianych w stosunku do roku bazowego. Jednak w praktyce – z uwagi na już dokonane redukcje emisji – deklaracja ta oznacza oczekiwanie na prawo do wzrostu emisji między rokiem 2007, a 2020.

- W nowych krajach członkowskich istnieją znaczne rezerwy pozwalające na redukcję lub uniknięcie emisji gazów cieplarnianych w wyniku promocji efektywności energetycznej i innowacji.
- Daje się zauważyć silna obawa nowych krajów członkowskich, że zdecydowana polityka klimatyczna UE będzie negatywnie oddziaływać na wzrost gospodarczy w tych państwach. Jednocześnie kraje te czują się niedoinformowane co do przewidywanych dla nich skutków polityki klimatycznej, a zwłaszcza celów redukcyjnych i nie zgadzają się aby dyskusja na ten temat odkładana była na ostatnią chwilę.
- W nowych krajach członkowskich, w porównaniu z krajami unijnej 15, świadomość zmian klimatycznych i ich skutków jest znacznie niższa nie tylko wśród zwykłych obywateli, ale również pośród przedstawicieli administracji publicznej oraz biznesu.
- Mimo promowania integracji polityk wśród nowych krajów UE wyraźnie można dostrzec brak związków pomiędzy polityką klimatyczną a energetyczną, transportową, podatkową czy wydatkowania funduszy strukturalnych.

W trakcie spotkań wiele miejsca poświęcano na dyskusje dotyczące zobowiązań UE i jej poszczególnych członków w ramach nowego traktatu, który zastąpi protokół z Kioto po 2012 r. Przede wszystkim uznano, że:

- Powinna obowiązywać zasada obligatoryjnych celów redukcyjnych.
- Niezbędne jest rozszerzenie liczby państw (m.in. o kraje szybko rozwijające się takie jak np. Chiny, Indie) i sektorów (np. transport lotniczy), które będą objęte przyszłymi zobowiązaniami.
- Ważną rolę muszą odgrywać działania służące adaptacji do zmieniających się warunków

klimatycznych, ale nie może to zastąpić działań służących ograniczeniu lub uniknięciu emisji gazów cieplarnianych.

- Podkreślano ważną rolę wymiany technologii, mechanizmów elastyczności oraz ekologicznej reformy podatkowej.

Prowadzone dyskusje, nie pozostawiają wątpliwości, że zdaniem uczestników projektu nowi członkowie UE powinni:

- o Uczestniczyć w tzw. bańce UE (mechanizm *burden sharing*) przy zastosowaniu uczciwych kryteriów i przejrzystego sposobu przydzielania zobowiązań dla poszczególnych krajów.
- o Prowadzić bardziej progresywną politykę klimatyczną zintegrowaną z rozwojem gospodarczym, a w szczególności energią i transportem oraz polityką regionalną.
- o W szerszym zakresie uczestniczyć w negocjacjach międzynarodowych choć w części ich udział jest limitowany niewystarczającą ilością środków i ekspertów.

Podkreślano, że nowi członkowie powinni być postrzegani jako partnerzy w realizacji polityki klimatycznej UE. Nawet, jeśli startują w niej z innej pozycji gospodarczej, która sprawia, że możliwościami działań nie dorównują „starej” Piętnastce. Czynnikiem ograniczającym jest też mniejsze zrozumienie potrzeby działań na rzecz ochrony klimatu globalnego w społeczeństwie. Uznano, że 14 Konferencja Stron Konwencji Klimatycznej i Spotkanie Stron Protokołu z Kioto, które będą miały miejsce w Polsce w Poznaniu w 2008 r. stanowią dobrą okazję do zaprezentowania stanowiska i zainteresowania nowych i kandydujących krajów tą tematyką.

Andrzej Kassenberg,
Instytut na rzecz Ekorozwoju

Współpraca Koalicji Klimatycznej

W dniach 28-30 września br. odbyły się warsztaty dla przedstawicieli organizacji ekologicznych poświęcone zagadnieniom polityki klimatycznej. Spotkanie zostało zorganizowane przez Instytut na rzecz Ekorozwoju oraz Fundację Heinricha Boell'a w ramach projektu „**Przygotowania polskich organizacji ekologicznych do Negocjacji Klimatycznych COP 14 w Poznaniu w 2008 roku**”.

Wśród 25 uczestników znaleźli się działacze Koalicji Klimatycznej (InE, PKE OM, PKE OG, FEWE, WWF, Aeris Futuro, LOP), innych zainteresowa-

nych organizacji pozarządowych (Bankwatch, Greenpeace, PKE OW, Zielone Mazowsze), jak również międzynarodowi eksperci ds. klimatu (CAN-E, Fundacja H. Boell, Niemieckie Forum NGO).

Głównym celem spotkania było przedstawienie charakteru i wagi Spotkania Stron Konwencji Klimatycznej, wymiana informacji i doświadczeń oraz wspólne wypracowanie strategii działania organizacji pozarządowych w obliczu spotkania COP 14 w Polsce w 2008 roku. W sesji informacyjno edukacyjnej, uczestnicy warsztatów mieli okazję wysłuchać wykładów zaproszonych gości:

- „Walka ze zmianami klimatu: Gdzie się znajdujemy?"; **Jörg Haas**; Fundacja H. Boell'a,
- „Gospodarz Konferencji Klimatycznej: Wyzwania i możliwości dla krajowych organizacji pozarządowych"; **Jürgen Maier**, Niemieckie Forum NGO „Środowisko i Rozwój";
- „Rola i strategie organizacji pozarządowych przed konferencją COP/MOP"; **Matthias Duwe**, Climate Action Network - Europe

W kolejnych sesjach prowadzonych przez moderatora, przeprowadzono próbę identyfikacji słabych i mocnych stron, jak również szans i zagrożeń dla działalności polskich organizacji pozarządowych. Dodatkowo uczestnicy mieli możliwość przedstawić strategię działania własnych organizacji na przyszły rok, jak również podzielić się doświadczeniem ze swojej pracy.

Niewątpliwym sukcesem warsztatów jest fakt, iż uczestnicy zgodzili się, że spotkanie COP w Poznaniu niesie olbrzymie możliwości zwiększenia zrozumienia, zainteresowania i aktywności dla ochrony klimatu w Polsce. Jest również szansą dla wzmocnienia Koalicji Klimatycznej i wizerunku organizacji ekologicznych. Pierwszym krokiem do

podjęcia tego wyzwania było powołanie grupy projektowej, która na podstawie wniosków z warsztatów opracuje strategię działania Koalicji Klimatycznej na przyszły rok. Innym ważnym wnioskiem z warsztatów było wypracowanie zakresu obowiązków i zadań dla **Punktu Informacji Koalicji Klimatycznej**. Celem nadrzędnym działalności punktu będzie wzmocnienie oraz poszerzenie grona organizacji działających w ramach Koalicji Klimatycznej. Będzie on pełnił rolę informacyjną zarówno wewnątrz Koalicji Klimatycznej, jak i poza nią. Dodatkowo ważnym elementem będzie promocja Koalicji Klimatycznej, jak również wypracowanych przez nią stanowisk (np. stanowiska przed COP 13). W najbliższych miesiącach zostanie opracowana broszura informacyjna dotycząca zmian klimatu i Spotkania Stron Konwencji Klimatycznej (COP), natomiast pod koniec listopada odbędzie się konferencja prasowa dotycząca stanowiska Koalicji Klimatycznej przed spotkaniem COP 13 na Bali.

Aleksandra Arcipowska
Punkt informacji Koalicji Klimatycznej

Stanowisko polskich organizacji pozarządowych¹ w sprawie projektu dokumentu Polityka energetyczna Polski do 2030 roku i tryby prac nad w/w projektem

---

S Sygnatariusze niniejszego Stanowiska wyrażają ubolewanie, że przygotowany przez Rząd projekt *Polityki energetycznej* nie uwzględnia w żaden sposób postulatów, które polskie organizacje pozarządowe wyrażały wielokrotnie, m.in. w stanowisku z dnia 22 sierpnia br. podpisanym przez WWF, Greenpeace, Polską Izbę Gospodarczą Energetyki Odnawialnej, Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia i Zielonych 2004.

Zgodnie z ocenianym projektem, polityka energetyczna Polski nadal bazować ma na powtarzanej od lat siedemdziesiątych XX wieku tezie, że wzrost gospodarczy wymaga wzrostu mocy wytwórczych energii, a w związku z tym nie da się uniknąć zwiększenia presji na środowisko. W ten sposób w przygotowanej przez obecny Rząd wersji polityki nie zerwano z dotychczasowym sposobem postrzegania roli sektora energetycznego i nie dokonano próby rewizji polityki energetycznej prowadzonej po 1989 roku. Prowadzić to będzie z jednej strony do dalszego uzależniania Polski od dostaw

surowców z niestabilnych regionów świata, z drugiej strony do pogłębienia degradacji środowiska przyrodniczego, przede wszystkim na skutek postępujących zmian klimatu. Mimo wielokrotnego powoływania się na Szczyt Wiosenny UE z 2007 r. i przyjęte tam ustalenia w kwestiach klimatyczno-energetycznych nie zostały one, poza werbalnym stwierdzeniem, w żaden sposób przełożone na zmianę filozofii tego dokumentu.

Zdaniem sygnatariuszy niniejszego Stanowiska proponowany kierunek polityki energetycznej nie jest właściwy. Punktem wyjścia dla tworzenia strategii rozwoju sektora energetycznego w naszym kraju powinna być konieczność dokonania redukcji emisji gazów szklarniowych, aby dokument odpowiadał na wyzwanie zahamowania globalnego ocieplenia. Niezbędna jest też zmiana podejścia do bezpieczeństwa energetycznego kraju. Jego podstawami powinno być efektywne wykorzystanie energii i jej produkcja w oparciu o wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Jedynie taka polityka

¹ Greenpeace Polska, Instytut na Rzecz Ekorozwoju, Polska Izba Gospodarcza Energii Odnawialnej, Polski Klub Ekologiczny, Stowarzyszenie Ekologiczne Eko Unia, WWF Polska

spełniać będzie konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju. Dlatego za niezbędne uznajemy:

- Wzięcie pod uwagę, przy wyznaczaniu ram polityki energetycznej, przyjętej przez Unię Europejską skali redukcji gazów cieplarnianych o 20% - 30% oraz zapewnienie zgodności polityki energetycznej z naszymi krajowymi strategiami, w tym przede wszystkim z *II Polityką ekologiczną państwa* oraz z *Polityką ochrony klimatu - strategią redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2020 roku*. W tym ostatnim dokumencie Polska zobowiązała się do uzyskania 40% redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2020 roku. Obecny projekt polityki energetycznej zakłada jedynie 25% redukcję, która tak naprawdę, wobec osiągniętej już redukcji oznacza wzrost emisji między rokiem 2005 – 2030 o 12,5 % a między rokiem 2005 – 2020 o 8,5%.
- Postawienia w sposób zdecydowany na efektywne wytwarzanie, dystrybuowanie i użytkowanie energii, które kosztuje znacznie mniej niż budowanie nowych mocy produkcyjnych energii elektrycznej, które dokument przewiduje na 1000 MW średniorocznie do 2030 r. aby uzyskać moc rządu 45 GW i zastępować zużyte bloki. Obecna skala marnotrawstwa energii i przewidywane możliwości techniczno-technologiczne w najbliższych latach pozwalają postawić cel dalekosiężny przed Polską osiągnięcia takiego samego poziomu intensywności energetycznej gospodarki, jaki jest przewidywany w 2030 roku średnio dla UE15. Pozwoliłoby to na „zero energetyczny” wzrost gospodarczy, co przyczyniłoby się do modernizacji gospodarki, promowania innowacji i uzyskiwania przewagi konkurencyjnej. Przyczyniłoby się to także do uzyskania zakładanej przez UE redukcji zapotrzebowania na energię o 20% w roku 2020 w stosunku do scenariusza „biznes jak zwykle”
- Przedstawienia kompleksowej wizji systemu wsparcia dla energetyki opartej na wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii (OZE), obejmującej propozycje likwidacji najpoważniejszych barier w jej rozwoju, takich jak: integracja z systemem elektroenergetycznym kraju, lokalizowanie inwestycji w energetyce wiatrowej na lądzie i morzu, brak generacji rozproszonej wykorzystującej biomasę. Rząd nie ma dziś żadnych podstaw do twierdzenia, iż krajowe zasoby OZE są zbyt małe, aby móc spełnić ambitne cele UE w zakresie wykorzystania OZE. Dotychczasowe analizy eksperckie wskazują, że potencjał tak techniczny, jak i ekonomiczny jest wystarczający, aby Polska zrealizowała zobowiązania, które na siebie przyjął Parlament i Rząd RP, co do uzyskania 14% udziału OZE w Polsce w roku 2020. Nie do przyjęcia jest w związku z tym pro-

pozycja uzyskania jedynie 9% udziału OZE w bilansie energii pierwotnej w roku 2020, zwłaszcza w świetle przewidywanego rozwoju energetyki jądrowej. Zgodnie z nim w 2030 r. elektrownie jądrowe mają dostarczać 20% energii elektrycznej, a odnawialne źródła tylko 6%. Doświadczenia krajów wysokorozwiniętych wskazują, że energetyka odnawialna jest rozwiązaniem zwiększającym dobrobyt społeczności lokalnych i tworzącym więcej miejsc pracy niż sektor konwencjonalny i powinno to także znaleźć odzwierciedlenie w Polityce Energetycznej. Nie jest to kosztowny sposób produkcji energii, choć ze względu na ogromne, ukryte subsydia przyznawane sektorowi paliwowemu w Polsce, mniej konkurencyjny od energetyki węglowej. Nie do zaakceptowania są także powtarzane w dokumencie stwierdzenia, jakoby barierą w rozwoju energetyki odnawialnej jest jej negatywny wpływ na środowisko. Próba uczynienia z OZE mniej ekologicznych źródeł energii, niż energetyka węglowa czy jądrowa jest ogromnym nadużyciem, sprzecznym z ideą zrównoważonego rozwoju.

- Zweryfikowania bardzo zdecydowanego poparcia, jakie przewiduje projekt *Polityki energetycznej* dla energetyki jądrowej. W naszym przekonaniu rozwój tej formy wytwarzania energii jeszcze bardziej pogłębi uzależnienie energetyczne Polski, poprzez uzależnienie od dostaw paliw z zagranicy, powodować będzie tworzenie miejsc pracy poza granicami naszego kraju i zwiększy zagrożenie ataku terrorystycznego. Jednocześnie nadal problem składowania odpadów i zamykania obiektów energetyki jądrowej nie został rozwiązany i chce się go przerzucić na barki następnych pokoleń.
- Pragniemy także odnieść się do trybu prac nad projektem ocenianego dokumentu. Zgodnie z przepisami ustawy z dn. 27 kwietnia 2001 roku prawo ochrony środowiska (Dz. U. 62/2001 poz. 627 z późn. zm.) projekt dokumentu strategicznego powinien być poddany konsultacjom społecznym łącznie z projektem prognozy oddziaływania na środowisko. Skierowany do konsultacji społecznych projekt *Polityki energetycznej* nie zawiera prognozy, nie podjęto jeszcze nawet prac nad jej wykonaniem. Należy zadać więc pytanie w jaki sposób społeczeństwo ma zaopiniować projekt, nie wiedząc, jaki będzie jego wpływ na środowisko? W naszym przekonaniu taki tryb pracy nad dokumentem stanowi jawne naruszenie obowiązujących przepisów ochrony środowiska. Dlatego uważamy, że obecne konsultacje mogą mieć jedynie charakter wstępny i niezbędne będzie ich powtórzenie po wykonaniu prognozy oddziaływania na środowisko projektu

Polityki energetycznej Polski do 2030 r. Dopiero po zakończeniu tych drugich konsultacji dokument będzie mógł być przedmiotem obrad Rady Ministrów.

Jednocześnie uważamy, że polityka energetyczna jest kluczową sprawą dla całego społeczeństwa. Dlatego w naszym przekonaniu jej przygotowanie powinno być poprzedzone rzeczywistą debatą społeczną, a nie wąską dyskusją pomiędzy specjalistami. Pozwoliłoby to nie tylko wypracować spo-

łeczne założenia do powstającej polityki, ale także pełniłoby ważną rolę edukacyjną w społeczeństwie. Dlatego zwracamy się z apelem o rozpoczęcie takiej debaty, aby wspólnie z obywatelami naszego kraju wypracowane zostały założenia bezpieczeństwa energetycznego Polski i jej polityki energetycznej na pierwszą połowę XXI wieku. Sygnatariusze niniejszego stanowiska deklarują gotowość współpracy z administracją publiczną w realizacji tego celu.

Czas na Las- nowe przedsięwzięcie Aeris Futuro

W Misją Fundacji Aeris Futuro jest działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju. Jako pierwsza i jedyna organizacja w Polsce inicjuje i prowadzi projekty mające na celu rekompensatę emisji gazów szklarniowych, poprzez sadzenie drzew. Sadzenie lasów nie tylko przyczynia się do wychwytu dwutlenku węgla i ochrony środowiska naturalnego, ale też wspiera rozwój społeczności lokalnych, promuje odpowiedzialny biznes i świadome postawy konsumenckie.

Jesienią tego roku Fundacja Aeris Futuro podjęła współpracę z Fortis Foundation Polska, która ufundowała 4320 sadzonek: 2700 sadzonek zneutralizuje emisję CO₂ towarzyszącą produkcji papieru, który został zużyty przez Fortis Bank w czasie 8 miesięcy, a 1620 sadzonek - emisję powstałą w skutek 6 miesięcy pracy komputerów w całym banku. W sadzeniu lasu na zboczach Babiej Góry mogli uczestniczyć pracownicy Fortis Banku wraz z własnymi dziećmi oraz dziećmi ze świetlic środowiskowych z Krakowa. Dodatkowymi atrakcjami dla najmłodszych było zwiedzanie Muzeum Babiogórskiego Parku Narodowego, gdzie poznawali roślinność 'królowej Beskidów' oraz oglądali wystawę, poświęconą przyrodzie okolicznych terenów.

W październiku br. do projektu CZAS NA LAS dołączyła firma Dell. Pracownicy firmy zasadzili około 4500 drzew na terenie Parku Leśnego Lublinek w Łodzi. Był to pierwszy z etapów akcji sadzenia drzew przez firmę Dell – docelowo zostanie posadzonych około 130 tysięcy drzew w Łodzi i okolicach. Zneutralizują one około 7000 ton dwutlenku węgla stanowiąc cenny wkład w przeciwdziałanie globalnym zmianom klimatu oraz poprawią jakość życia lokalnej społeczności.

- Każda działalność człowieka wiąże się z oddziaływaniem na środowisko, a troska o ekologię to jedna z najważniejszych misji naszej firmy. Sadząc drzewa chcemy pokazać, że długofalowo

angażujemy się w problemy lokalnych społeczności, w których obecna jest firma Dell. Ten młody las będzie służył wielu następnym pokoleniom okolicznych mieszkańców – to miejsce, w którym będą poznawać przyrodę i wypoczywać. Cieszę się, że powstał przy naszym udziale, powiedział Sean Corkery, wiceprezes Dell EMEA Manufacturing.

- W Dell dbamy o aspekty ekologiczne naszych działań - upraszczamy rozwiązania IT, utylizujemy sprzęt i dbamy o energooszczędność komputerów. Staramy się odwdziżyć środowisku sadząc tyle drzew, na ile sprzedanych komputerów w Polsce szacują nas organizacje badające rynek IT, dodał Jacek Murawski, dyrektor generalny Dell Polska.

Park Leśny Lublinek to drugi co do wielkości las komunalny miasta położony w górnym dorzeczu Neru. Przyroda Lublinka z ciekawym krajobrazem sprawia, że las stał się miejscem rekreacji i wypoczynku okolicznych mieszkańców - niedzielnych wycieczek, spacerów i jazd rowerowych oraz nieformalnym punktem obserwacji samolotów startujących i lądujących na łódzkim lotnisku. Wsparcia przy realizacji tego projektu udzieliły: Leśnictwo Miejskie Łódź, Lasy Państwowe oraz gminy w województwie łódzkim Burzenin, Rusiec i Rozprza.

Do tej pory w projekt CZAS NA LAS włączyły się takie instytucje i firmy jak: Fundacja Sendzimira, IKEA Kraków, Gazeta Prawna wspólnie z Fortis Bank i BOT Górnictwo i Energetyka, MPK Lublin, Fortis Foundation Polska oraz kilkaset osób indywidualnych. Patronat honorowy nad projektem CZAS NA LAS objął Minister Środowiska.

Joanna Mieszkowicz,
Fundacja Aeris Futuro

Więcej informacji na www.aeris.eko.org.pl

Biuletyn Klimatyczny jest przygotowywany i rozpowszechniany przez
Instytut na rzecz Ekorozwoju (www.ine-isd.org.pl)

we współpracy

z Polskim Klubem Ekologicznym – Okręg Mazowiecki (www.most.org.pl/pke-om).

Kontakt z wydawcą: Instytut na rzecz Ekorozwoju
ul. Nabelaka 15 lok.1, 00-743 Warszawa
tel.: (48-22) 851 04 02, 851 04 03, 851 04 04
fax: (48-22) 851 04 00, e-mail: biuletyn@ine-isd.org.pl

**INSTYTUT
NA RZECZ
EKOROZWOJU**

